

ČASNÝ STŘEDOVĚK (476 - 12. stol.)

4. Bojovníci středověku

Někdy se o středověku mluví jako o období, ve kterém hraje vcelku podstatnou roli násilí. Myslím, že se nedá říct, že by dnes nějak násilí ubylo, ale pravdou je, že to tenkrát byla doba mnoha nájezdníků, kteří měli touhu hledat nové prostory pro svůj kmen anebo si ve válčení dokonce tak nějak libovali. Vždyť celý středověk začal stěhováním národů a my jsme měli už na jeho přelomu tu čest mluvit o Hunech v čele s Attilou, kteří si rozřezávali tváře, aby byli skutečně ohyzdní a ostatní se jich báli, ale třeba také o Germánech, těch válečnicích z krajiny bažin, kteří chtěli nepřítel zastrašit děsným ráumsem.

Vždyť právě z kmene Germánů měli pocházet Frankové, kteří stáli u zrodu první středověké říše v západní Evropě. Jenže z tohoto barbarského kmene se postupně, ač je doba zaostalého středověku, vytváří národ kultivovaný a na dvoře jejich nejvýznamnějšího panovníka Karla se rozvíjí jedna z prvních kultur (karolinská renezanace), jejíž novinkou je i vynález nového písma. Frankové sice nadále zůstali válečníky, ale trochu v jiném slova smyslu. Právě zde se totiž mezi nimi objevují první rytíři, ctitelé svého krále s těmi nejvybranějšími vlastnostmi. Snad nejznámějším franckým rytířem, který hodlal bránit svého vladaře Karla Velikého, byl muž jménem Rolland, o kterém byl také v této době napsán velký epos. Nejtěžší situace pro něj měla nastat při franckém tažení proti Arabům.

Možná si řeknete, že za Araby musela být z Francké říše pěkně dlouhá cesta, jenže oni ti Arabové nešli pouze na Arabském poloostrově. Jakmile u nich zvítězil islám, začali podnikat různé expanze. No a v rámci těchto výbojných akcí se dostali nejen do severní Afriky (kam to měli co by kamenem dohodil), ale také do západní Evropy na Pyrenejský poloostrov, tedy do dnešního Španělska, kde se také usadili. A to je přece hned vedle Franků. Arabové tedy měli snahu dál zvětšovat území, ale Frankové si to líbit nenechali. Araby se Frankům podařilo zastavit už v 8. stol. u městečka Poitiers (732) díky panovníkovi Karlu Martellovi (v překladu „Kladivo“), který dal také název celé francké dynastii Karlovců. Mimochodem právě Karel Veliký, první západní středověký císař, byl jeho syn.

Mezi další kmény bojovníků, o kterých jsme se už letmo zmínili, patří samozřejmě Avari. Jak už jsem říkal, byli to obři z turko-mongolských stepí a dělali problém Slovanům do příchodu Sába. Nicméně trnem v oku se stali v 7. stol. nejen Slovanům, ale také Byzantské říši, a dokonce chtěli zničit Konstantinopol. Jenže Byzanc se ubránila, a když v 8. stol. utrpěli také těžkou porážku od Karla Velikého, dali pokoj.

Byzantská říše měla v časném středověku, ale problém ještě s jedním národem, o kterém jsem se vám zatím nezmiňoval. Jednalo se o Bulhary, se kterými musela Evropa od 9. stol. počítat už jako se silným kmenem. Původně se sem ale museli dostat také z východu a ze stejného důvodu jako Avari. Prostě potřebovali víc místa, protože je odtamtud vyháněla změna podnebí či jiné národy.

Když si vzpomenete na dějiny Velké Moravy, snad se vám vybaví, že právě tento státní celek zanikl pod nájezdy dalších zápasníků, totiž Maďarů. I když jsou na dnešní mapě obklopeni samými slovanskými státy, sami Slovany nejsou. Právě Maďaři byli typickými představiteli drsného středověku. Po desetiletí vypalovali kláštery, ničili zemědělské usedlosti, mučili a vraždili obyvatelstvo.

Ale na závěr nesmíme opomenout národ bojovníků, který se jednoduše od počátečních fází středověku jen tak odpárat nedá. Byli to mistři námořního boje a dalekých výprav. Voda jim byla vším. Vždyť samotné označení jejich kmene souvisí se slovem „záliv“ (vik). Ano, jedná se o Vikingy (někdy nazývaní též jako Normané či ve východních oblastech jako Varjagové). Tito válečníci jsou spojováni se skandinávskou oblastí, ale dostali se též do oblastí Anglie, kde se střetli s germánskými Angly, či do severní Francie. Vždyť ne nadarmo se severní Francii začalo říkat Normandie.

O tom, že Vikingové znamenali pro tehdejší Evropu skutečnou hrozbu, nám svědčí řada pramenů. Jeden z dvorních vědců Karla Velikého, známý pod jménem Alkuin z Yorku, jenž pocházel z kmene Anglů, mimo jiné píše: „Je tomu už 350 let, co sídlíme v této překrásné zemi spolu se svými předky. Nikdy však nezažila Británie takové zděšení, nikdy jsme si nemysleli, že nás někdo takhle může napadnout z moře!“

Ano, Anglové, žijící na ostrovním území si zpočátku mysleli, že jsou v bezpečí. V dobách Říma by útok hrozil, ale v dobách středověku? Vždyť žádný národ nemá tak kvalitní vojenské lodě, které by byly připraveny na takový útok... A přece je Vikingové překvapili.